

ZEC

Sisteregve gördülnek a gumik, elsuhanak az augusztusra felperzselődött mezők, túl gyors az utazás, tehetetlenül követi szemem az elfutó időt, a forró nyarak emléke egyre csak párolog fel a hevült aszfaltról, izzik és remeg a levegő a horizonton, a zalai tájon keresztülvágtatva hullom darabokra mindig és akarom újra és újra összeszerelni magamat. Lassan minden felolvad a tovatűnő időben.

A múltat harapni lehet, mert anyaga van, mégse fogható meg, hangja is van, de csak valami elementáris csend az, amibe ha lemerülünk, előtűnedeznek az első akkordok. Jól írja Tandori Dezső, hogy: „Fölkel a Nap, így veszi kezdetét / a megnyerhető veszteség”, mert ugyanígy, naponta, percdarabonként veszítjük el az életünket, először csak másokét, azután a magunkmagáét is. A hajnalhasadás égálja-vöröse egyszerre a régmúlt árnyalata és a jövő izzó ígérete, s megállíthatatlan kéz szórja ezt úgy egyik serpenyőből a másikba, hogy közben megesik az átalakulás.

Az eredendő anyagból és energiából semmi el nem veszhet, de csak kevesen tudják e kettőt átalakítani egymásba úgy, hogy megérezhesék a végső egyensúlyt. Átalakítani a hajnalokat az összes hajnallá, átalakítani a nyugvó Nap vörösét az összes napnyugta vörösévé, az éjszaka csendjét az összes éjszaka csendjévé. Átalakítani az Időt bármivé és bármit átalakítani az Idővé.

Komótosan forgatja a kurbli-t az öreg muzigépész, meghúzza az ívet a szénrudak közt, villanás a fehér vásznon, elindulnak a számok visszafelé, feltűnik az első kép, amire emlékszem, Zalaegerszegen vagyok, Nagypapámnál és Nagymamámnál, a Mártírok útja 40. szám alatt. Nagypapa patkó alakú kifli-t hoz nekem, az a kedvencem, leharapom a csücskét először, azt szeretem a legjobban. A kifli csücskére a legapróbb részletig emlékszem.

Gyerek vagyok, egészen kicsi, Nagypapa hétéves koromig élt (felszállt a hetvenkilencesre és elment egyszerre), öt, hat éves lehetek, állok az udvaron, hirtelen nagyon sok minden van. Akkor még nem tudom, hogy egyszer majd semmi nem lesz. Farostlemezből repülő-t szögelek, madzaggal a szárítókötélre akasztom, Nagypapa méhészkalapot nyom fejembe, méhész volt, méhész és bíró, Dr. Ekhardt Ferenc.

Fényben úszik minden, korai fényben, életem hajnalán, most, harminc év után már szinte hihetetlen az a hajnali ragyogás. Leveszi a biciklimről a kitámasztókerekeket, félek keveset, de tudom, Nagypapa soha nem tenne rosszat velem, nekiindulok hát, legurulok a Kisház előtti dom-

bocskán, attól fogva kitámasztókerek nélkül biciklizem és csodálkozom csak, miért nem borulok fel. Jóval később, az egyetemen árulja el vizsga közben fizikaprofesszorom, hogy a sebesség stabilizál.

A ház előtt betonterasz, beton virágtartókkal, a beton halvány rózsaszín, a terasz jobb oldalán zöld virágporszárító szekrény, méhésztartó volt a Nagypapám. Méhésztartó és bírótartó, aki felszállt a hetvenkilencesre. A terasz közepén lépcső vezet föl a kertből, három fok, szemben egyszárnyú bejárati ajtó, barna külső és fehér belső ajtószárnyal, jobbra a kamra kicsi, zsalus ablaka, lehet, hogy zöld, balra az előszoba-konyha ablaka, még balra a fürdőszobáé. A fürdőben fafűtésű vízmelegítő, a konyhában Nagypapa keze munkája, a hosszú, fehérre festett konyhaszekrény.

Rózsaszín a terasz betonja, rózsaszín. A kamra ablaka alatt öreg faasztal. Egyszer kifestek rajta egy kifestőkönyvet, máskor dugókból kis vonatot faragok és papírlapra ragasztom. A szobába vezető ajtó félfáján filctollal húzott színes vonalak, mellettük dátumok, Nagypapa jelölte ott a magasságomat, az Idő múlását centiméterekben. Ledózerolnak később mindent, a házat ajtófélfáستul, gyerekkorostul, mindenestül.

A terasz előtt magas fenyőfa, karácsonyfa volt valamikor, Anyukám gyerekkorában, s kiültették Karácsony múltával, alatta páfrányok az Alsóerdőből, amikor elvették a házat, a kertet, hogy betonból iskolát eszkábáljanak ide, száz forintot fizettek érte, vagy kettőt, ez volt a kártérítés. Fölrobbantanék mindent, amit szocialista ál-

lamnak hívnak, az ilyen állam mindig ostoba és cinikus, ezen a földön még soha nem volt, hogy ne csak rombolt volna a baloldali idiotizmus, ami kinyalt minden édes nektárt csöpögtető valagot, csak éppen a népet, az istenadta népet és az országot sohasem szolgálta. Anyag volt lélek nélkül, de pusztán anyagnak is kevés és silány.

Odébb, a Kisházon túl hatalmas cseresznyefa, mázsás terméssel, száz forint ez is, vagy kettő. A fa után néhány méterrel garázs idomacélból, oldala nem volt, csak teteje, hullámpalából, ott állt Nagypám és Nagymamám autója, aminek a hátsó ülésén a zalaegerszegi péktől hazafelé utazva kivájtam egyszer a még meleg kenyér belét. Füves kertdarabok, rózsabokrok néhol, talán másfélék is. A Kisház előtt csipkebokor, piros bogyókkal. Nem lángolt soha, még nem voltam piromán.

Egyszer talán visszatérek mindenhová és megpróbálom összerakni a részleteket. Nagyon bonyolult minden, a huszadik század ilyen, de a többi is mögötte, előtte. Valami nagy-nagy filmet forgatok majd, másodpercenként huszonnégy kockával, fölveszek mindent részletesen és kiásom a temetőből a holtakat, hogy újra fölépítsem őket a csontokra, fölforgatom az anyaföldet és megkeresek minden elveszettet.

Megpróbálok most még mindenből lefagyasztani egy-egy darabot az örökkévalóságnak, nem csak a közeli dolgokból, hanem a legtávolabbiakból ugyanúgy, kézbe fogni és megtartani minden lehető, élőt s élettelen, mozgót s mozdulatlant. Az esély mint pusztá kézzel föltartóztatni iz-

zó lávafolyamot, de fölperzselődve közben meg-
érezhetjük, hogy vékony és rövid, nagyon erőtlén,
de mégiscsak létező karcolást húztunk az Idő grá-
nitfalába, elzuhanván mellette.